

Sygn. akt I ACa 200/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Edyta Jefimko (spr.)

Sędzia SA Maciej Dobrzyński

Sędzia SO (del.) Jacek Sadowski

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 16 listopada 2011r.

sygn. akt I C 859/08

1 oddala apelację;

2 przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie na rzecz adwokat A. M. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 200/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 listopada 2011r. wydanym w sprawie z powództwa J. P. (1) skierowanego przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. o zapłatę odszkodowania w kwocie 200.000zł - Sąd Okręgowy Warszawa -Praga w Warszawie:

I oddalił powództwo;

II nie obciążył powoda kosztami postępowania za pierwszą instancję, przejmując koszty sądowe na rachunek Skarbu Państwa;

III nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa - Kasa Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na rzecz adwokat A. M. kwotę 3600 złotych plus VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

Powód prowadził działalność gospodarczą w różnych formach prawnych, m.in. firmy: (...), (...) S S.C., (...) (...) (wspólnicy: J. L. P., następnie J. P. (1) i E. P.) z siedzibami w W. przy ul. (...), (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W. przy ulicy (...). Regulował zobowiązania fiskalne związane z prowadzoną działalnością, ale część z opóźnieniem. W okresie 27 czerwca 2000 – 10 lipca 2000 r. w siedzibie firmy - ul. (...) prowadzone było postępowanie kontrolne przez ZUS, Wojewódzki Inspektorat Kontroli za okres do stycznia 1999 do 5 stycznia 2000 r., oraz kontrola skarbową za okres od stycznia 1999 r. do 5 stycznia 2001 r. Pismem z 12 września 2000 r. ZUS poinformował powoda, iż zalega on z płatnościami na kwoty: 8 249,74 zł. z tytułu składki na ubezpieczenie społeczne, 752 zł - ubezpieczenie zdrowotne, 293,71 zł. - Fundusz Pracy i FGŚP. Wskazano, iż jeżeli nie ureguluje należności do 20 września 2000 r. wdrożone zostanie postępowanie egzekucyjne. Wezwanie od zapłaty przesłano na ulicę (...), ale powód nie odebrał go. Zaległości dotyczyły (...) S.C. w związku z nieterminowym regulowaniem składek. Uiszczane wpłaty dokonywane było po 15 - dniu każdego miesiąca z dołu, dlatego ZUS naliczał odsetki za opóźnienie, a następnie otrzymywane wpłaty w pierwszej kolejności zaliczał na te odsetki. Kolejnych wpłat powód dokonał: 21 września 2000, 25 września 2000r., 28 września 2000 r., 2 października 2000r. i 3 października 2000 r. Do zajęcia rachunku bankowego spółki cywilnej doszło w dniu 15 września 2000 r. i zajęcie to dotyczyło zaległości z 1999 r., następnie 26 września 2000 r. dokonano kolejnego zajęcia, które dotyczyło należności notyfikowanych w piśmie z 12 września 2000 r. Zajęcia z 26 września 2000 r. faktycznie powinny opiewać na inne, niższe kwoty. Po zajęciu kont J. P. (1) udał się do ZUS z dowodami wpłat, jednakże odmówiono odblokowania kont, bowiem wymagalne stały się składki za kolejne miesiące. Decyzją z dnia 10 stycznia 2001 r. wykreślono z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 31 grudnia 2000 r. wpis dot. (...), P. J., P. E. z siedzibą w W. przy ulicy (...). Decyzją z 3 września 2002 r. wykreślono z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30 sierpnia 2002 r. (...) P. J. z siedzibą w W., przy ul. (...), siedziba zakładu (...) w W.. W dniu 21 marca 2005 r. została wydana decyzja (...) o obciążeniu powoda jako współnika odpowiedzialnością całym majątkiem na zobowiązania spółki cywilnej (...) z tytułu niezapłaconych składek za ubezpieczenie społeczne, która następnie została zmieniona. Przed Sądem Okręgowym w Warszawie, sygn. akt XIV U 624/05 toczyło się postępowanie z powództwa J. P. (1) i L. P. dotyczące składek i odpowiedzialności J. P. (1) i L. P. za zobowiązania składkowe spółki cywilnej (...). W toku tego postępowania dopuszczony został dowód z opinii biegłego do spraw księgowości celem ustalenia prawidłowości wyliczeń zaległości spółki cywilnej (...) wobec ZUS-u zawartych w decyzjach z dnia 21 marca 2005 r. i dnia 25 lipca 2006 r., którymi organ obciążył J. P. (1) jako współnika spółki. Prawomocnym wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2008 r. zmieniono decyzję ZUS z dnia 25 lipca 2005 r. w ten sposób, że ustalono, iż J. P. (1) nie ma obowiązku uiszczenia składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu działalności spółki cywilnej (...) z siedzibą w W. za okres od marca 2000 r. do sierpnia 2000 r. i składki za ubezpieczenie zdrowotne za lipiec 2000 r., a odwołanie od decyzji z dnia 25 lipca 2006 r. zostało w całości oddalone. Z inicjatywy powoda toczyło się także postępowanie przygotowawcze w sprawie przekroczenia uprawnień przez pracowników ZUS, II Oddział w W. polegającego na bezpodstawnym zajęciu konta bankowego firmy (...) s.c., które zostało umorzone.

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych były dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych oraz częściowo zeznania J. P. (1). Za wiarygodne zostały one uznane w kwestii, iż zajęcie kont niewątpliwie utrudniło działalność powoda w ramach (...) s.c. Natomiast jako pozbawione podstaw oceniono twierdzenie, iż poprzez zajęcie konta celem wyegzekwowania należności na poziomie kilku tysięcy złotych uniemożliwiona została działalność firmy generującej przychód 500 000 zł, oraz innych spółek, bądź innych form działalności gospodarczej powoda. J. P. (1) kwestionował treść opinii biegłej, wydanej w sprawie sygn. akt XIV U 624/05, która była postawą wydania wyroku z dnia 8 kwietnia 2008 r. Ustaleniami poczynionymi przez ten Sąd, Sąd Okręgowy był związany. Niewiarygodne było także twierdzenie, iż zajęcie konta bankowego w trybie egzekucji administracyjnej we wrześniu 2000 r. uniemożliwiło powodowi prowadzenie dalszej działalności gospodarczej, skoro J. P. (1) prowadził taką

działalność, zatrudniał pracowników oraz częściowo regulował zobowiązania. Wobec niewykazania związku pomiędzy działaniem pozwanego a długami powoda wymienionymi w piśmie z 30 listopada 2009 r. oddalono wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczności, iż powód poniósł szkodę w wysokości co najmniej 200 000 zł.

Pozwem z dnia 30 lipca 2008 r. J. P. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. kwoty 200 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia powództwa, tytułem odszkodowania za czyn niedozwolony, polegający na bezprawnym przekroczeniu uprawnień i naliczaniu przez urzędników ZUS-u składek za ubezpieczenie społeczne w 2000 r., a następnie niesłuszne zajęcie rachunku bankowego stanowiącej własność powoda firmy (...) i przeprowadzenie bezprawnej egzekucji roszczeń, co w konsekwencji spowodowało upadłość tego przedsiębiorstwa.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo w całości, uznając, że roszczenie nie zasługuje na uwzględnienie. Stosownie do art. 66 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 – dalej powoływana jako u.s.u.s.), Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest państwową jednostką organizacyjną i posiada osobowość prawną. W zakresie prowadzonej działalności, o której mowa w art. 68-71, przysługują mu środki prawne właściwe organom administracji państwowej. Powód w żaden sposób nie wykazał związku pomiędzy konkretnym działaniem pozwanego, polegającym na wadliwym wszczęciu postępowania egzekucyjnego, a stratami w prowadzonej działalności gospodarczej. Podstawą prawną roszczeń powoda był w ocenie Sądu Okręgowego art. 417 k.c. (w brzmieniu sprzed 1 września 2004 r.) w zw. z art. 5 ustawy z 17.04.2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), a przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa: wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego, istnienie związku przyczynowego między działaniem lub zaniechaniem funkcjonariusza a szkodą, pozostawianie działania lub zaniechani funkcjonariusza w zakresie powierzonych mu czynności i wina funkcjonariusza. Powód nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy działaniem pracowników ZUS-u, a szkodą, nie wykazał też winy funkcjonariusza, zważywszy, iż po wielokrotnych sprawdzeniach okazało się, że zaległość na dzień wszczęcia egzekucji istniała, z tym, że w zdecydowanie mniejszym rozmiarze. Niedokładności w rozliczeniach składek wynikały też z dokumentów przedstawianych przez księgowość powoda, kiedy to części wpłat dokonywano na konto osobiste powoda w ZUS-ie, część zaś z tytułu prowadzonej działalności w formie spółki cywilnej. Za zasadny uznano zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego, przy czym brak było podstaw do stwierdzenia, aby podniesienie tego zarzutu stanowiło nadużycie prawa i jako takie było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. Zajęcie rachunku bankowego powoda miało miejsce we wrześniu 2000 r. Z okoliczności faktycznych przytaczanych przez powoda wynika, iż jego zdaniem szkoda została mu wyrządzona przez funkcjonariuszy już w 2000 i 2001 r. Stosownie do brzmienia art. 4421 § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Przepis ten obowiązuje od dnia 10 sierpnia 2007 i został wprowadzony ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 80, poz. 538). Art. 2 tej ustawy stanowi, iż do roszczeń, powstałych przed dniem wejścia jej w życie, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 4421 Kodeksu cywilnego. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie ma zastosowanie art. 442 § 1 k.c., obowiązujący uprzednio, bowiem roszczenie powoda uległo trzyletniemu przedawnieniu - najpóźniej jesienią 2004 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I na podstawie następujących zarzutów:

I naruszenia przepisów postępowania w postaci:

a art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. wskutek oparcia zaskarżonego rozstrzygnięcia na dowodach (opinie biegłego sądowego) zgromadzonych i będących podstawą ustaleń faktycznych w innym, odrębnym postępowaniu, tj. postępowaniu, które toczyło się z powództwa J. P. (1) przeciwko ZUS przed Sądem Okręgowym w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt XIV U 624/05 oraz pominięcia w całości zeznań świadka J. P.

(2) złożonych w sprawie XIV U 624/05, który potwierdził, iż w następstwie zajęcia rachunku bankowego przez ZUS powód stracił klientów;

b) art. 328 § 2 k.p.c. wskutek częściowego zaniechania wyeksponowania w części motywacyjnej zaskarżonego wyroku podstawy rozstrzygnięcia, tj. skonkretyzowanych dowodów, na których sąd oparł dokonane ustalenia faktyczne oraz dowodów, którym odmówił wiarygodności, co dotyczy w szczególności ustalenia przesłanek z art. 442 § 1 k.c.

II. naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 442 § 1 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż roszczenie powoda uległo trzyletniemu przedawnieniu „najpóźniej jesienią 2004 r.”, przy całkowitym braku ustalenia, kiedy powód dowiedział się o szkodzie oraz osobie zobowiązanej do jej naprawienia;

b) art. 442 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie, co przejawia się w błędnym uznaniu, iż roszczenie powoda uległo trzyletniemu, nie zaś dziesięcioletniemu przedawnieniu w sytuacji, gdy w postępowaniu karnym prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Wola w sprawie sygn. akt 2 Ds. 47/08 organy ścigania w istocie stwierdziły przekroczenie przez ZUS uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w rozumieniu art. 231 § 1 k.k., zaś umorzenie postępowania karnego nastąpiło wyłącznie na skutek stwierdzenia przedawnienia karalności czynu;

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1. uchylene zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej, ewentualnie o:

2. zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów pomocy prawnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Nietrafny jest przede wszystkim zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. W judykaturze przeważa pogląd, w myśl którego strona może powołać się na zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia i zarzut taki można ocenić jako zasadny, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wskazanych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000/5/100 oraz z dnia 26 lipca 2007 r., V CSK 115/07, M. Prawn. 2007/17/930). Podkreślić trzeba, iż nie każda niezgodność sporządzonego uzasadnienia z dyrektywami zawartymi w art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę podniesienia zarzutu naruszenia tego przepisu, ale tylko braki o charakterze oczywistym albo dotyczące elementów koniecznych, uniemożliwiające całkowicie sądowi drugiej instancji dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził sąd pierwszej instancji do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2009 r., I UK 129/09, LEX nr 558286 i z dnia 30 września 2008 r., II UK 385/07, Lex nr 741082). Nawet nieprzytoczenie podstawy prawnej rozstrzygnięcia nie uzasadnia samo przez się podstawy zaskarżenia, jeżeli z uzasadnienia wyroku wynika, że sąd zastosował prawidłowo właściwe przepisy prawne (tak na tle dawnego k.p.c. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1957 r., 3 CR 187/56, OSPiKA 1957, z. 2, poz. 36, z głosem M. Lisiewskiego). Wbrew zarzutom apelującego analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala na odtworzenie motywów, jakimi kierował się Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok oraz jakie poczynił ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę do zastosowania przepisów prawa materialnego.

Sąd drugiej instancji jako instancja nie tylko kontrolna, lecz także merytoryczna, jest nie tylko uprawniony, ale i zobowiązany, niezależnie od zarzutów apelacji, do rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonania jego własnej oceny prawnej. W razie dostrzeżenia błędów powinien naprawić wszystkie stwierdzone naruszenia prawa materialnego popełnione przez sąd pierwszej instancji, bez względu na to, czy zostały

wytknięte w apelacji (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2010 r., II PK 346/09, Lex nr 603423). Powód dochodził zapłaty na jego rzecz przez pozwanego odszkodowania , za szkodę spowodowaną czynem niedozwolonym, polegającym na bezprawnym przekroczeniu uprawnień i naliczaniu przez urzędników ZUS-u składek za ubezpieczenie społeczne w 2000 r., a następnie niesłuszne zajęcie rachunku bankowego stanowiącej własność powoda firmy (...) i przeprowadzenie bezprawnej egzekucji roszczeń , co w konsekwencji spowodowało upadłość tego przedsiębiorstwa.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż wszczęcie i popieranie przez wierzyciela egzekucji przeciwko dłużnikowi na podstawie tytułu wykonawczego co do zasady nie może być uznane za czyn niedozwolony . Nie można jednak wykluczyć, że działanie wierzyciela polegające na spowodowaniu wszczęcia egzekucji, będzie zachowaniem bezprawnym ,jeśli ma on świadomość, że pomimo posiadania tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi , dług nie istnieje (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r., III CZP 68/09, OSNC 2010/4/52).

Jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy, zarzucany pozwanemu czyn niedozwolony miał zostać popełniony w 2000 r. , natomiast szkoda w postaci bankructwa firmy miała zaistnieć w 2000 i 2001 r. W tych latach pozwany Zakład Ubezpieczeń był państwową jednostką organizacyjną, posiadającą osobowość prawną, której w ramach prowadzonej działalności, przysługiwały środki prawne właściwe organom administracji państwowej.

W tym czasie obowiązywał art. 420 k.c., zgodnie z którym, jeżeli szkoda została wyrządzona przez funkcjonariusza państwowej osoby prawnej, odpowiedzialność za szkodę ponosi zamiast Skarbu Państwa ta osoba prawna. Przepis ten, w zakresie zasad odpowiedzialności odszkodowawczej, odsyłał do reguł określających odpowiedzialność Skarbu Państwa, a więc m.in. do art. 417 k.c. Artykuł 420 k.c. został uchylony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. W art. 5 tej regulacji przewidziano jednak, że do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem jej w życie (1 września 2004 r.) stosuje się przepisy art. 420 k.c. i art. 417 k.c. Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/2000 ,OTK 2001/8/256 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 417 k.c. rozumiany w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał dokonał tym samym oceny zgodności art. 417 k.c. z normą konstytucyjną statuującą obiektywną odpowiedzialność za szkody wyrządzone bezprawnym działaniem organów władzy publicznej. Uznał za bezpodstawne zabiegi interpretacyjne prowadzące do uzupełnienia treści art. 417 k.c. o przesłankę winy funkcjonariusza w odniesieniu do wykonywanych przez niego czynności będących przejawem działania organu władzy publicznej. Uwzględniając, obowiązującą przed dniem 1 września 2004 r. treść art. 417 § 2 k.c., stwierdzić można, że państwowe osoby prawne odpowiadały deliktowo nie tylko za zachowanie swoich organów, ale również wszelkich osób, które były ich pracownikami. Z art. 420 k.c. wynikało bowiem, że odpowiadają one za swoich funkcjonariuszy, a zgodnie z art. 417 § 2 k.c. funkcjonariuszami państwowymi byli m. in. pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2011 r., V CSK 414/10, Lex nr 1130311 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., II CSK 218/07, Lex nr 487547) .Urzednicy ZUS bezspornie byli funkcjonariuszami państwowymi, a ich działania związane z naliczaniem składek za ubezpieczenie społeczne w 2000 r., a następnie wszczęciem postępowania egzekucyjnego, w celu ich wyegzekwowania stanowiły przejaw działania organu władzy publicznej. Czynności, jakie podejmuje ZUS w ramach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym m.in. rozliczanie i ewidencjonowanie składek (por. m.in. art. 68 ust. 1 pkt 1 u.s.u.s.), są czynnościami z zakresu administracji publicznej. Na taki charakter wskazuje m.in. przepis art. 66 ust. 4 u.s.u.s., w świetle którego w zakresie prowadzonej działalności, o której mowa w art. 68-71 u.s.u.s., ZUS przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej. Z treści przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, regulujących ustrój, zadania i kompetencje ZUS wynika, że jest to jednostka organizacyjna (osoba prawna), która jako całość jest organem administracji publicznej (art. 66 ust. 4 u.s.u.s) (postanowienie NSA W-wa z dnia 9 lipca 2010r., II FSK 1197/10, Lex nr 663251, wyroki NSA W-wa z dnia 14 listopada 2008 r., II GSK 487/08, Lex nr 536811 i z dnia 22 marca 2007 r., II GSK 359/06, Lex 321271) . Sąd Okręgowy błędnie więc uznał, iż podstawą odpowiedzialności pozwanego jest art. 417 k.c. w brzmieniu przed dniem 1 września 2004 r., zamiast art. 420 k.c. w zw. z art. 417 k.c. , a także że jedną z przesłanek odpowiedzialnością jest wina funkcjonariusza państwowego.

Natomiast prawidłowo zastosował art. 442 § 1 k.c. w zw. z art. 2 ustawy z 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 80, poz. 538), ze skutkiem od dnia 10 sierpnia 2007 r. Zgodnie z treścią art. 442§ 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę Jak stanowi art. 442 § 2 k.c., że jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. O "dowiedzeniu się o szkodzie" można mówić wtedy, gdy poszkodowany "zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody"; inaczej rzecz ujmując, gdy ma "świadomość doznanej szkody". Szkoda przyszła powstaje nie jednocześnie, lecz dopiero za jakiś czas po zdarzeniu powodującym powstanie szkody, jako jego konieczna konsekwencja. Dopóki tak rozumiane dowiedzenie się o szkodzie nie nastąpi, dopóty bieg przedawnienia w ogóle nie może się rozpocząć. Wystarczy powzięcie przez poszkodowanego wiadomości o samym zaistnieniu szkody, a nie o jej rozmiarach i trwałości następstw.(por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2004 r., V CK 687/03, Lex nr 1125295 i z dnia 21 października 2011 r., IV CSK 46/11, Lex nr 10884557). W ocenie Sądu Apelacyjnego o szkodzie powód dowiedział się już w grudniu 2000 r., kiedy zakończył prowadzenie firmy (...) SC. Wykreślona ona została z ewidencji działalności gospodarczej na podstawie decyzji z 10 stycznia 2001 r. Natomiast z treści jego pisma skierowanego do Naczelnika II Oddziału W. P. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 kwietnia 2001 r. w sprawie umorzenia długu (składek z odsetkami) k- 85 jasno wynika, iż już w tej dacie uznawał , iż doznana szkoda powstała z „ winy ZUS-u” , a więc wiedział , kto jest zobowiązany do jej naprawienia. W tej sytuacji jako bezzasadne należy uznać twierdzenie apelującego, że nastąpiło to dopiero po zapoznaniu się przez niego z postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej Warszawa Wola z 29 lutego 2008 r. w sprawie sygn. akt 2 Ds. 47/08 oraz postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli, Wydział III Karny w sprawie III Kp 571/08. Oznacza to, iż trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 20 kwietnia 2004 r., natomiast powództwo wytoczono dopiero w dniu 30 lipca 2008 r. (pozew k- 4). Zauważyć jednak trzeba , że gdyby wskazane jako podstawa faktyczna powództwa działania i zaniechania pracowników ZUS- u, jak zarzuca w apelacji powód , stanowiły przestępstwo z art. 231§ 1 k.k., polegające na przekroczeniu w okresie od 1 września 2000 do 30 listopada 2000 r. uprawnień przez pracowników ZUS-u poprzez niezasadne zajęcie rachunku bankowego J. P. (1) na poczet niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne , to do dnia wejścia w życie art. 4421 k.c.(10 sierpnia 2007 r.) nie upłynął dziesięcioletni okres przedawnienia z art. 442§ 2 k.c. Ponieważ w postępowaniu karnym nie stwierdzono przestępstwa (postępowanie to zostało umorzone z powodu przedawnienia), to sąd cywilny jest uprawniony do dokonania własnej oceny, czy zostało ono popełnione, co wymaga dokonania własnych ustaleń dotyczących istnienia podmiotowych i przedmiotowych znamion przestępstwa, według zasad przewidzianych w prawie karnym. Podstawowymi zaś zasadami są m.in.: wykazanie winy sprawcy przestępstwa oraz rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść oskarżonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1975 r., II CR 660/75, OSP 1977/7-8/132, z glosą S. Grzybowskiego tamże; wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r., II UKN 633/00, OSN 2003/ 17/ 422, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2000 r., I CKN 208/98, Lex nr 960515 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2008 r., III CSK 193/08, Lex nr 487538). Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do poczynienia tego typu ustaleń. W szczególności powód nie wykazał w żaden sposób zasadności swoich twierdzeń (zeznania J. P. (1) k- 260) , że pracownicy ZUS- u , a w szczególności bliżej niezidentyfikowana „pani kierownik” działali w zмовie z jego dłużnikiem, który był widziany na terenie siedziby Oddziału II pozwanej osoby prawnej.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko sądu pierwszej instancji o braku podstaw do uznania, aby podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Uwzględnienie zarzutu przedawnienia jest wystarczające do oddalenia powództwa na podstawie art. 117§ 2 k.c. bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r. III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia

11 sierpnia 2010 r., I CSK 653/09, Lex nr 741022). W tej sytuacji bezprzedmiotowe jest ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów apelacyjnych .

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu. O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu rozstrzygnięto na podstawie § 19 pkt 1 w zw. z art. 13 ust 1pkt 2w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348, z późn.zm.)

MS/C Wyr.4 Wyrok Sądu odwoławczego